

EFEKTY NAPŁYWU BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH DO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO NA TLE INNYCH WOJEWÓDZTW W POLSCE

1 Inwestycje zagraniczne w regionie łódzkim na tle tendencji krajowych

1.1 Wstęp

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w wielu krajach, między innymi w Polsce, stanowią ważny element gospodarki, odgrywając dużą rolę w dynamizowaniu rozwoju gospodarczego i wzrostu konkurencyjności kraju goszczącego.

Region łódzki w 2009 roku zajmował 8 miejsce, jeśli chodzi o napływ kapitału zagranicznego, wśród wszystkich województw w Polsce. 4,1% wszystkich spółek z udziałem kapitału zagranicznego miało swoje siedziby w województwie łódzkim¹.

Efekty bezpośrednich inwestycji zagranicznych nie mogą się ograniczać jedynie do wchłonięcia regionalnych nadwyżek siły roboczej. Powinny one obejmować również:

- inwestycje w środki trwałe, zwłaszcza nowe środki trwałe,
- wzrost rozmiaru eksportu osiąganego przez przedsiębiorstwa zlokalizowane w województwie,
- zwiększenie skali zysków, osiąganych przez przedsiębiorstwa działające w województwie łódzkim, a przez to i wzrost ogólnej sumy podatków napływających do budżetu centralnego i budżetu województwa,

¹ Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie łódzkim w 2009. Urząd Statystyczny w Łodzi, Informacja sygnalna, 2010

— podniesienie poziomu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw w regionie łódzkim, związane z wprowadzeniem nowoczesnych technologii, nowoczesnych rozwiązań organizacyjnych itp.

Pośrednimi efektami napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych, znacznie już trudniej mierzalnymi, powinny być:

- unowocześnienie przedsiębiorstw krajowych, zmuszonych do konkurowania z przedsiębiorstwami zagranicznymi w sektorach gospodarczych swojego działania,
 - intensyfikacja powiązań kooperacyjnych między przedsiębiorstwami krajowymi i zagranicznymi, i związana z tym dyfuzja rozwiązań technologicznych i organizacyjnych występujących w przedsiębiorstwach zagranicznych do przedsiębiorstw krajowych,
- co już jednak pozostaje poza zakresem niniejszego opracowania.

Tak więc, ocena efektów inwestycji zagranicznych musi mieć charakter wieloaspektowy.

1.2 Inwestycje zagraniczne w regionie łódzkim na tle inwestycji zagranicznych w Polsce – analiza wskaźnikowa

Polska staje się coraz bardziej atrakcyjnym miejscem dla inwestorów zagranicznych. Wszystkie wskaźniki obrazujące napływ kapitału zagranicznego do Polski wykazują wzrost. W latach 2004-2009 systematycznie zwiększały się wskaźniki obrazujące napływ inwestycji zagranicznych do Polski, a więc:

- liczba przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego,
- kapitał podstawowy (w tym zwłaszcza kapitał zagraniczny w tych przedsiębiorstwach),
- wydatki inwestycyjne na nowe środki trwałe.

Obrazuje to poniższa tabela.

Tabela 1. Wskaźniki charakteryzujące podmioty z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce

Wyszczególnienie	Lata					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba podmiotów.....	15816	16837	18015	18515	21092	22176
Liczba pracujących.....	1112341	1186148	1313359	1453733	1531668	1460650
Kapitał podstawowy w mln zł.....	128225,9	132398,0	145852,0	153243,8	170997,1	179877,8
w tym:						
krajowy w mln zł.....	21246,1	18197,8	18662,4	17436,1	21313,1	21954,1
zagraniczny w mln zł.....	104002,1	111028,3	123196,6	131856,9	145996,9	153577,8

Wydatki na nowe środki trwałe w Polsce						
w mln zł.....	35171,9	37105,6	46783,9	54944,4	65198,3	50938,4

Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w województwie łódzkim w 2009. GUS, Warszawa 2010

Jak wynika z tabeli, w latach 2004-2009 systematycznie wzrastała ilość podmiotów z kapitałem zagranicznym, mimo, że w latach 2008-2009 już dał się odczuć światowy kryzys gospodarczy i finansowy.

Wzrastała systematycznie ilość zatrudnionych (spadek nastąpił jedynie w 2009 roku, co przy wzroście liczby przedsiębiorstw mogło oznaczać albo powstawanie mniejszych przedsiębiorstw, albo redukcję zatrudnienia w już istniejących).

Wzrastał systematycznie kapitał podstawowy tych przedsiębiorstw, w tym wysokość kapitału zagranicznego.

Wydatki inwestycyjne w nowe środki trwałe wzrastały systematycznie do 2008 roku, w 2009 roku nastąpił niestety dość spory ich spadek.

Dane z roku 2010 niestety jeszcze nie są dostępne. Jakkolwiek odnotować można spadek (nieznaczny) zatrudnienia ogółem w 2009 roku w porównaniu z rokiem 2008 i poważniejszy już niestety spadek wydatków inwestycyjnych, to w ogólnej masie inwestycje zagraniczne notowały w badanym okresie wyraźny wzrost.

Jak kształtowały się poszczególne wskaźniki charakteryzujące napływ kapitału zagranicznego w województwie łódzkim na tle całości kraju i innych województw, zwłaszcza województw sąsiednich?

Jak kształtują się relacje import-eksport w grupie inwestorów zagranicznych w regionie łódzkim?

Zbadajmy, czy z punktu widzenia wielkości przedsiębiorstwa zagranicznego województwo łódzkie odbiega od innych regionów w kraju.

Tabela 2. Liczba pracujących według województw i klas wielkości podmiotu w 2008 roku

Województwa	Ogółem		Podmioty według liczby pracujących osób							
	podmioty	pracujący	do 9		od 10 do 49		od 50 do 249		250 i więcej	
			podmioty	pracujący	podmioty	pracujący	podmioty	pracujący	podmioty	pracujący
OGÓLEM.....	21092	1531668	12764	33148	4509	104329	2645	301002	1174	1093189
Dolnośląskie.....	2112	149644	1237	3087	470	10807	283	30624	122	105126
Kujawsko-pomorskie.....	537	38376	288	987	116	3040	88	10600	45	23749

Lubelskie.....	329	21647	204	519	51	1232	53	6183	21	13713
Lubuskie.....	776	37455	465	1272	188	4521	95	11211	28	20451
Łódzkie.....	867	68781	437	1281	213	5131	156	17489	61	44880
Małopolskie.....	1251	86283	790	1989	279	6580	125	13500	57	64214
Mazowieckie.....	7622	535589	5002	11833	1484	33382	765	88655	371	401719
Opolskie.....	462	25292	288	762	77	1800	74	8330	23	14400
Podkarpackie.....	317	44569	176	503	55	1477	50	6273	36	36316
Podlaskie.....	127	10130	75	227	14	326	25	2898	13	6679
Pomorskie.....	1216	67890	731	2204	255	5761	177	19321	53	40604
Śląskie.....	1882	157527	1037	3177	443	9868	264	29799	138	114683
Świętokrzyskie.....	164	17571	78	221	38	1076	25	3521	23	12753
Warmińsko-mazurskie....	291	15224	173	407	71	1473	33	4022	14	9322
Wielkopolskie.....	1923	205417	1005	2639	492	11755	289	33256	137	157767
Zachodniopomorskie.....	1216	50273	778	2040	263	6100	143	15320	32	26813

Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w 2008 roku. GUS, Warszawa 2009

Jak wynika z danych zawartych w tabeli 2, przedsiębiorstwa zagraniczne działające w województwie łódzkim w 2008 roku zatrudniały łącznie 4,5% ogółu zatrudnionych w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce. W poszczególnych grupach przedsiębiorstw kształtowało się to następująco:

- mikroprzedsiębiorstwa (0-9 zatrudnionych) – 3,9% zatrudnionych ogółem w przedsiębiorstwach zagranicznych w Polsce,
- małe przedsiębiorstwa (10-49 zatrudnionych) – 4,9% ogółu,
- średnie przedsiębiorstwa (50-249 zatrudnionych) – 5,8% ogółu,
- duże przedsiębiorstwa (250 + zatrudnionych) – 4,1% ogółu zagranicznych w Polsce.

Średnio, w Polsce, jedno przedsiębiorstwo zagraniczne zatrudniało 72,6 pracownika, w łódzkim – 79,3 pracownika, a więc dość znacznie powyżej średniej krajowej – jak wynika z danych zawartych w tabeli 2, w województwie łódzkim, jak i we wszystkich pozostałych województwach dominują mikroprzedsiębiorstwa, ale udział małych i średnich przedsiębiorstw w zatrudnieniu jest wyższy, niż udział przedsiębiorstw zagranicznych województwa łódzkiego w zatrudnieniu ogółem w Polsce.

Porównując łódzkie z województwami sąsiednimi, należy stwierdzić, że województwo łódzkie ma silną konkurencję.

Udział zatrudnienia w województwach:

- mazowieckim – to 35%,
- wielkopolskim – to 13,4%,
- śląskim – to 10,3%,

ogółu zatrudnionych w przedsiębiorstwach zagranicznych w Polsce. Słabsze wyniki mają kujawsko-pomorskie (2,5%) i świętokrzyskie (1,1).

Napływ inwestycji zagranicznych wyrażony ilością zatrudnianych pracowników do województw: mazowieckiego, wielkopolskiego i śląskiego był więc silniejszy.

Podobne miejsce województwo łódzkie zajmuje z punktu widzenia ilości zatrudnionych w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego w 2009 roku.

Tabela 3. Liczba pracujących według województw i klas wielkości podmiotu w 2009 roku

Województwa	Ogółem <i>l</i>		Podmioty według liczby pracujących osób							
	podmioty	pracujący	do 9		od 10 do 49		od 50 do 249		250 i więcej	
			podmioty	pracujący	podmioty	pracujący	podmioty	pracujący	podmioty	pracujący
OGÓLEM.....	22176	1460650	13946	33965	4491	102891	2615	298611	1124	1025183
Dolnośląskie.....	2210	138489	1358	3233	455	10567	279	30997	118	93692
Kujawsko-pomorskie.....	555	37206	299	774	120	2767	93	11308	43	22357
Lubelskie.....	318	16715	201	497	47	1159	50	5761	20	9298
Lubuskie.....	765	35432	471	1119	168	3857	99	11685	27	18771
Łódzkie.....	915	67317	492	1388	213	5129	150	16083	60	44717
Małopolskie.....	1381	82962	915	2147	270	6132	138	15146	58	59537
Mazowieckie.....	8135	526545	5566	12851	1444	32312	760	87806	365	393576
Opolskie.....	461	23622	296	728	79	1866	64	7360	22	13668
Podkarpackie.....	326	34292	183	423	68	1742	47	6323	28	25804
Podlaskie.....	126	8915	79	200	13	322	23	2932	11	5461
Pomorskie.....	1270	60078	791	2106	270	6187	157	17282	52	34503
Śląskie.....	2002	158821	1122	2992	479	10644	267	30587	134	114598
Świętokrzyskie.....	177	18366	92	230	33	935	31	4345	21	12856
Warmińsko-mazurskie....	309	14011	194	499	71	1489	31	3639	13	8384
Wielkopolskie.....	1962	190871	1058	2749	491	11733	289	32528	124	143861
Zachodniopomorskie.....	1264	47008	829	2029	270	6050	137	14829	28	24100

Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w 2009 roku. GUS, Warszawa 2010

Jak wynika z danych zawartych w tabeli 3, przedsiębiorstwa zagraniczne działające w województwie łódzkim zatrudniały 4,8% pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach zagranicznych w Polsce. W poszczególnych grupach przedsiębiorstw udział ten kształtował się następująco:

- mikroprzedsiębiorstwa – 4,1%,
- małe przedsiębiorstwa – 5,0%,
- średnie przedsiębiorstwa – 5,4%,
- duże przedsiębiorstwa – 4,4%.

Tak więc w porównaniu z rokiem 2008 nastąpił pewien wzrost udziału zatrudnionych w województwie łódzkim w ogólnej liczbie zatrudnionych w firmach z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce (z 4,5% do 4,8%) i zwiększony udział zatrudnionych w dużych przedsiębiorstwach w porównaniu z 2009 rokiem.

W 2009 roku, średnio, jedno przedsiębiorstwo zagraniczne w Polsce zatrudniało 65,9 pracownika, a w województwie łódzkim – 73,4 pracownika – średnia zatrudnienia w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego jest więc niższa w łódzkim niż w 2008 roku, ale nadal w podobnej proporcji przewyższa średnie zatrudnienie ogółem w Polsce. Nadal dominują mikroprzedsiębiorstwa, ale udział zatrudnienia w małych i średnich przedsiębiorstwach jest wyższy od średniego udziału województwa w zatrudnieniu ogółem w Polsce.

Biorąc pod uwagę sąsiednie województwa nadal mają one przewagę na łódzkim jeśli chodzi o udział zatrudnionych w przedsiębiorstwach zagranicznych w zatrudnieniu w tych przedsiębiorstwach ogółem w Polsce. Ich udział to:

- mazowieckie – 36%,
- wielkopolskie - 13,1%,
- śląskie – 10,9%.

Kujawsko – pomorskie (2,5%) i świętokrzyskie (1,2%) mają nadal znacznie niższe wskaźniki niż województwo łódzkie.

Wielkość przedsiębiorstwa jest najczęściej mierzona ilością zatrudnionych, ale zwłaszcza w przypadku przedsiębiorstw zagranicznych bardzo ważna jest wielkość kapitału zainwestowanego w Polsce.

Tabela 4. Kapitał podstawowy w 2008 roku według województw

Województwa	Liczba podmiotów	Kapitał podstawowy					
		ogółem	krajowy	osób		zagraniczny	rozproszony
				fizycznych	prawnych		
w mln zł							
OGÓŁEM	21092	170997,1	21313,1	3196,7	18116,3	145996,9	3687,1
Dolnośląskie.....	2112	15526,5	1627,9	360,2	1267,7	13410,3	488,3
Kujawsko-pomorskie.....	537	2564,4	241,1	81,0	160,1	2246,3	77,1
Lubelskie.....	329	897,4	174,8	35,2	139,6	722,1	0,5
Lubuskie.....	776	2136,3	195,6	27,3	168,3	1939,5	1,3
Łódzkie.....	867	4094,3	229,9	83,8	146,2	3860,3	4,1
Małopolskie.....	1251	11308,0	617,7	186,0	431,8	10636,2	54,1
Mazowieckie.....	7622	86864,5	11352,5	1021,5	10331,0	73084,1	2427,8
Opolskie.....	462	1692,5	234,0	50,2	183,8	1455,8	2,7
Podkarpackie.....	317	2253,7	121,6	50,5	71,1	2009,8	122,3
Podlaskie.....	127	445,6	161,8	69,3	92,5	275,4	8,4
Pomorskie.....	1216	6281,7	2201,7	168,5	2033,2	3948,8	131,2
Śląskie.....	1882	14447,6	2448,6	523,7	1924,8	11739,0	260,0
Świętokrzyskie.....	164	3012,5	244,9	184,6	60,3	2709,0	58,6
Warmińsko-mazurskie.....	291	1538,0	117,4	26,1	91,3	1401,2	19,4
Wielkopolskie.....	1923	14041,9	1131,5	205,5	925,9	12880,1	30,3
Zachodniopomorskie.....	1216	3892,2	212,0	123,3	88,7	3679,2	0,9

Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w 2008 roku. GUS, Warszawa 2009

Jak wynika z danych zawartych w tabeli 4 w 2008 roku w Polsce kapitał podstawowy przypadający średnio na jedno przedsiębiorstwo zagraniczne wyniósł 8,1 mln zł w województwie łódzkim 4,72 mln zł.

Kapitał zagraniczny przypadający na jedno przedsiębiorstwo w Polsce to 6,92 mln zł, w województwie łódzkim – 4,45 mln zł. Tak więc kapitał podstawowy, jak i stanowiący jego część kapitał zagraniczny jest średnio wyższy w Polsce niż w województwie łódzkim. Średni poziom kapitału zagranicznego w tych przedsiębiorstwach w województwach sąsiadujących z województwem łódzkim to:

- mazowieckie – 11,3 mln zł podstawowy, 9,59 mln zł zagraniczny
- wielkopolskie 7,3 mln zł podstawowy, 6,7 mln zł zagraniczny
- śląskie 7,68 mln zł podstawowy, 6,24 mln zł zagraniczny

— kujawsko – pomorskie 4,78 mln zł podstawowy 4,18 mln zł zagraniczny

— świętokrzyskie – 18,4 mln zł podstawowy, 16,5 mln zł zagraniczny.

Tak więc, spośród sąsiednich województw niemal wszystkie mają większe zaangażowanie kapitałowe przypadające na jeden podmiot zagraniczny jedynie województwo kujawsko – pomorskie ma wskaźniki zbliżone do łódzkiego.

Udział zaangażowanego w województwie łódzkim kapitału podstawowego w kapitale podstawowym firm zagranicznych ogółem w Polsce wynosił 2,4%, a kapitału zagranicznego kapitale zagranicznym ogółem - 2,6%. Oznacza to, że w stosunku do liczby zatrudnionych, przedsiębiorstwa zagraniczne w województwie łódzkim dysponują relatywnie niskim kapitałem podstawowym i zagranicznym. Wyższy udział kapitału zagranicznego niż podstawowego w przedsiębiorstwach województwa łódzkiego w stosunku do wielkości tych kapitałów ogółem w Polsce oznacza relatywnie niski udział kapitału krajowego w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego.

Tabela 5. Kapitał podstawowy w 2009 roku według województw

Województwa	Liczba podmiotów	Kapitał podstawowy					
		ogółem	krajowy	osób		zagra-niczny	rozpro-szony
				fizycznych	prawnych		
				w mln zł			
OGÓŁEM	22176	179877,8	21954,1	3120,1	18834,0	153577,8	4345,9
Dolnośląskie.....	2210	16944,9	2211,8	491,2	1720,6	14364,2	368,9
Kujawsko-pomorskie.....	555	2811,5	234,8	163,9	70,9	2502,1	74,6
Lubelskie.....	318	991,7	118,0	54,0	64,1	827,9	45,7
Lubuskie.....	765	2492,3	270,7	25,3	245,4	2220,0	1,6
Łódzkie.....	915	4441,0	214,1	94,4	119,7	4222,7	4,1
Małopolskie.....	1381	11635,2	682,9	200,3	482,6	10904,8	47,5
Mazowieckie.....	8135	89806,0	11091,7	840,3	10251,4	75490,9	3223,3
Opolskie.....	461	1683,1	210,4	22,6	187,9	1472,5	0,2
Podkarpackie.....	326	2235,3	115,4	31,2	84,2	2040,6	79,3
Podlaskie.....	126	419,8	109,2	18,0	91,2	303,1	7,5
Pomorskie.....	1270	6221,1	1913,8	215,8	1698,0	4203,5	103,8
Śląskie.....	2002	16621,4	2934,5	373,0	2561,5	13432,3	254,6
Świętokrzyskie.....	177	3003,1	256,4	220,8	35,6	2671,8	74,8
Warmińsko-mazurskie.....	309	1653,5	175,2	40,9	134,3	1458,9	19,5
Wielkopolskie.....	1962	14442,8	1059,9	225,7	834,1	13352,0	30,9
Zachodniopomorskie.....	1264	4475,4	355,2	102,7	252,5	4110,5	9,7

Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w 2009 roku. GUS, Warszawa 2010

Tabela 5 pokazuje, że w 2009 roku kapitał podstawowy przypadający średnio na jedno przedsiębiorstwo z udziałem kapitału zagranicznego wyniósł 9,1 mln zł, w województwie łódzkim 4,9 mln zł, kapitał zagraniczny w Polsce średnio 6,9 mln zł, w województwie łódzkim 4,6 mln zł. Proporcje są więc zbliżone do tych z 2008 roku. Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego w województwie łódzkim mają słabszą kapitalizację niż przeciętna krajowa. Również i porównanie z kapitałem przypadającym na 1 przedsiębiorstwo w województwach sąsiednich nadal dla województwa łódzkiego kształtują się niekorzystnie:

- województwo mazowieckie 11,0 kapitał podstawowy, 9,3 zagraniczny
- województwo wielkopolskie 7,4 podstawowy, 6,9 zagraniczny
- województwo śląskie 8,3 podstawowy, 6,7 zagraniczny,
- województwo kujawsko – pomorskie 5,1 podstawowy, 6,7 zagraniczny,
- województwo świętokrzyskie 16,9 podstawowy, 15,1 zagraniczny.

Tak więc nadal 4 sąsiednie województwa mają znacznie wyższy kapitał podstawowy i zagraniczny przypadający na jedno przedsiębiorstwo zagraniczne, niż województwo łódzkie. Udział kapitału podstawowego zaangażowanego w województwie łódzkim stanowił w 2009 roku 2,5% ogółu kapitału podstawowego zaangażowanego w Polsce i 2,7% kapitału zagranicznego, nieznacznie się więc zwiększył w porównaniu z 2009 rokiem, jest jednak nadal niski i kontrastuje ze znacznie wyższym udziałem regionu w zatrudnieniu ogółem w Polsce w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego. Łódzkie zajmowało w 2009 roku 7 miejsce jeśli chodzi o wielkość zaangażowanego kapitału podstawowego i 5 pod względem zaangażowanego kapitału zagranicznego.

Aby ocenić bardziej szczegółowo perspektywy rozwojowe przedsiębiorstw zagranicznych działających w województwie łódzkim należy ocenić rozmiary wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez przedsiębiorstwa zagraniczne zwłaszcza wydatki ponoszone na nowe środki trwałe.

Tabela 6. Wydatki poniesione w 2008 roku na pozyskanie aktywów trwałych w Polsce według województw w 2008 roku

Województwa	Liczba podmiotów	Wydatki inwestycyjne	
		ogółem	w tym na nowe środki trwałe
OGÓŁEM	11630	81607,4	65198,3
Dolnośląskie.....	1157	5366,9	4379,6
Kujawsko-pomorskie.....	318	1951,7	1851,7
Lubelskie.....	174	528,9	446,4
Lubuskie.....	393	1172,5	1016,7
Łódzkie.....	530	2578,8	2359,7
Małopolskie.....	680	3589,1	2869,1
Mazowieckie.....	4018	40441,9	30277,5
Opolskie.....	238	743,3	667,5
Podkarpackie.....	179	1440,8	1141,2
Podlaskie.....	69	470,3	415,4
Pomorskie.....	680	3124,0	2754,2
Śląskie.....	1128	7293,2	6424,9
Świętokrzyskie.....	100	1106,7	1011,2
Warmińsko-mazurskie.....	141	600,4	544,8
Wielkopolskie.....	1162	8047,0	6509,5
Zachodniopomorskie.....	663	3152,0	2528,8

Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w 2008 roku. GUS, Warszawa 2009

Jak wynika z tablicy 6, w 2008 roku nakłady inwestycyjne przypadające na 1 podmiot wyniosły średnio w skali kraju 7 mln zł, w tym na nowe środki trwałe – 5,6 mln zł. W województwie łódzkim nakłady te wyniosły 4,9 mln zł, a na nowe środki trwałe 4,5 mln zł. Są to wielkości znacznie poniżej średniej krajowej. W województwach sąsiednich odpowiednio:

- mazowieckie 10 mln zł na inwestycje, 7,5 mln na nowe środki trwałe
- wielkopolskie 6,9 mln zł na inwestycje, 5,6 mln na nowe środki trwałe
- śląskie – 6,5 mln zł na inwestycje, 5,7 mln na nowe środki trwałe

— kujawsko – pomorskie 6,1 mln zł na inwestycje, 5,8 mln zł na nowe środki trwałe

— świętokrzyskie 11,1 mln zł na inwestycje, 10,1 mln zł na nowe środki trwałe

Średnio przedsiębiorstwa zagraniczne we wszystkich sąsiadujących z województwem łódzkim województwach ponosiły większe nakłady inwestycyjne w przeliczeniu na 1 przedsiębiorstwo niż przedsiębiorstwa zagraniczne zlokalizowane w województwie łódzkim. Udział nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw zagranicznych województwa łódzkiego stanowił 3,2% nakładów ogółem w tych przedsiębiorstwach w Polsce, a nakładów na nowe środki trwałe – 3,5%. Pod względem nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstwa zagraniczne województwa łódzkiego znajdowały się w 2008 roku na 8 miejscu w Polsce. Nie inaczej kształtowała się w województwie łódzkim działalność inwestycyjna przedsiębiorstw zagranicznych w 2009 roku.

Tabela 7. Wydatki poniesione w 2009 roku na pozyskanie aktywów trwałych w Polsce według województw

Województwa	Liczba podmiotów	Wydatki inwestycyjne	
		ogółem	w tym na nowe środki trwałe
			w mln zł
OGÓŁEM	10944	66884,5	50938,4
Dolnośląskie.....	1046	4472,7	3846,0
Kujawsko-pomorskie.....	286	1750,4	1307,6
Lubelskie.....	157	777,7	660,7
Lubuskie.....	384	863,6	745,4
Łódzkie.....	495	2953,8	2656,7
Małopolskie.....	624	2301,3	1985,1
Mazowieckie.....	3781	31549,1	22078,3
Opolskie.....	229	809,3	759,3
Podkarpackie.....	168	1094,4	861,4
Podlaskie.....	63	274,8	259,7
Pomorskie.....	652	3935,7	3167,1
Śląskie.....	1088	6095,3	5495,2
Świętokrzyskie.....	97	706,8	589,3
Warmińsko-mazurskie.....	139	301,5	250,9
Wielkopolskie.....	1102	6160,8	3737,6
Zachodniopomorskie.....	633	2837,2	2538,2

Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w 2009 roku. GUS, Warszawa 2010

W 2009 roku wydatki inwestycyjne przedsiębiorstw zagranicznych w Polsce wynosiły przeciętnie 6,1 mln zł na przedsiębiorstwo, w tym nakłady na nowe środki trwałe 4,65 mln zł. Przedsiębiorstwa zagraniczne w województwie łódzkim wydały przeciętnie 5,97 mln zł na inwestycje w tym na nowe środki trwałe 5,36 mln zł. Wystąpiła więc wyraźna poprawa w porównaniu z rokiem 2008.

Wskaźniki te w województwach sąsiadujących kształtowały się następująco:

- mazowieckie 8,34 mln zł na inwestycje, 5,84 mln zł na nowe środki trwałe
- wielkopolskie 5,59 mln zł na inwestycje, 3,39 mln zł na nowe środki trwałe
- śląskie 5,6 mln zł na inwestycje, 5,05 mln zł na nowe środki trwałe
- kujawsko – pomorskie 6,12 mln zł na inwestycje, 4,57 mln zł na nowe środki trwałe
- świętokrzyskie – 7,29 mln zł na inwestycje, 6,07 na nowe środki trwałe

Przedsiębiorstwa zagraniczne regionu łódzkiego w porównaniu z przedsiębiorstwami województw sąsiednich w 2009 roku wydawały porównywalne kwoty na nakłady inwestycyjne. Należy zwrócić uwagę na to, że w niektórych województwach (mazowieckie, wielkopolskie) występuje duża różnica między nakładami inwestycyjnymi ogółem, a nakładami na nowe środki trwałe – a te ostatnie nakłady są najistotniejsze z punktu widzenia rozwoju przedsiębiorstw zagranicznych. Udział przedsiębiorstw zagranicznych regionu łódzkiego w inwestycjach ogółem przedsiębiorstw zagranicznych stanowił w 2009 roku 4,4 % wydatków inwestycyjnych i 5,2% w nakładach na nowe środki trwałe, widać więc wyraźny postęp w porównaniu z rokiem 2008. Pod względem wielkości nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstwa zagraniczne województwa łódzkiego znajdowały się w 2009 roku na 6 miejscu w Polsce, a w nakładach na nowe środki trwałe – na miejscu 5.

Ważną pozycją jest też udział przedsiębiorstw zagranicznych województwa łódzkiego w eksporcie – jest to dowód ich konkurencyjności. Przedstawia to tablica 8 dla roku 2008 wraz z danymi dotyczącymi importu.

Tabela 8. Wartość importu i eksportu według województw w 2008 roku

Województwa	Import				Eksport	
	liczba podmiotów importujących	wartość importu ogółem	w tym/ of which		liczba podmiotów eksportujących	wartość eksportu produktów, towarów i materiałów
			import surowców i materiałów na cele produkcyjne	import towarów do dalszej odsprzedaży		
w mln zł						
OGÓLEM.....	9911	279010,1	132298,2	122616,0	8922	251027,6
Dolnośląskie.....	1020	26201,4	19464,6	5289,1	884	30348,8
Kujawsko-pomorskie.....	269	9079,3	5839,6	2456,2	290	7448,1

Lubelskie.....	131	1195,3	709,8	379,5	141	2775,0
Lubuskie.....	373	5874,0	4485,5	736,7	384	8092,3
Łódzkie.....	496	9426,8	5330,9	3561,8	461	7766,4
Małopolskie.....	571	16295,5	7403,8	7760,4	510	11362,6
Mazowieckie.....	3279	107215,1	23460,3	72517,5	2549	58495,4
Opolskie.....	208	3601,4	1929,1	1368,5	240	3732,6
Podkarpackie.....	144	4671,6	3111,3	1084,5	175	6945,3
Podlaskie.....	58	1195,3	428,5	732,5	58	1099,2
Pomorskie.....	543	10786,4	5400,8	4525,5	564	13218,0
Śląskie.....	1008	41164,1	30835,1	6561,6	930	51829,4
Świętokrzyskie.....	85	1822,3	868,0	697,9	79	2229,4
Warmińsko-mazurskie.....	106	2609,4	1648,4	914,1	105	3657,6
Wielkopolskie.....	1092	32015,9	17861,8	12628,3	985	32410,0
Zachodniopomorskie.....	528	5856,3	3520,9	1402,0	567	9617,6

Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w 2008 roku. GUS, Warszawa 2009

W 2008 roku wartość eksportu przypadająca na 1 podmiot eksportujący wynosiła:

- ogółem dla Polski 28,1 mln zł,
- w województwie łódzkim. 16,8 mln zł.

W województwach sąsiednich wskaźniki te kształtowały się następująco:

- mazowieckie – 22,95 mln zł,
- wielkopolskie – 32,9 mln zł,
- śląskie – 55,73 mln zł,
- kujawsko – pomorskie - 25,68 mln zł,
- świętokrzyskie – 28,22 mln zł.

W tym kontekście, przedsiębiorstwa zagraniczne, eksportujące swoje produkty, materiały i towary, działające w województwie łódzkim, mają wyniki relatywnie najgorsze. Z punktu widzenia wysokości eksportu, łódzkie znajduje się w 2008 roku na 9 miejscu w Polsce.

Przedstawiona tablica pokazuje też na ile importochłonna jest działalność przedsiębiorstw zagranicznych w poszczególnych województwach. Należy oczywiście założyć, że najbardziej korzystne są takie relacje, w których import jest niższy od eksportu.

Wartość importu przypadająca na jedno przedsiębiorstwo importujące wynosiła w 2008 roku (przedsiębiorstwa zagraniczne)

- ogółem w Polsce – 28,15 mln zł,

— w województwie łódzkim - 19,0 mln zł.

W województwach sąsiedzkich:

— mazowieckie - 32,69 mln zł,

— wielkopolskie - 29,3 mln zł,

— śląskie - 40,83 mln zł,

— kujawsko – pomorskie - 26,14 mln zł,

— świętokrzyskie – 21,43 mln zł.

W województwach wielkopolskim, śląskim i świętokrzyskim mamy przewagę eksportu nad importem. Niekorzystne relacje w województwie mazowieckim wynikają z dużego importu towaru do dalszej odsprzedaży, podobna sytuacja jest też w łódzkim, w mniejszym stopniu w kujawsko-pomorskim.

W tej sytuacji łódzkie znajduje się na 6 miejscu pod względem wysokości importu przedsiębiorstw zagranicznych w Polsce.

Tabela 9. Wartość eksportu i importu według województw w 2009 roku

Województwa	Import				Eksport	
	liczba podmiotów importujących	wartość importu ogółem	w tym		liczba podmiotów eksportujących	wartość eksportu ogółem
			import surowców i materiałów na cele produkcyjne	import towarów do dalszej odsprzedaży		
w mln zł						
OGÓŁEM.....	10211	301393,7	125141,0	136431,7	9236	259121,3
Dolnośląskie.....	1029	29475,8	21659,0	5029,7	948	34612,0
Kujawsko-pomorskie.....	292	7634,5	5159,7	1863,2	289	9858,8
Lubelskie.....	129	1346,7	900,6	219,5	148	2355,9
Lubuskie.....	337	6609,9	5430,3	701,5	372	8603,9
Łódzkie.....	490	10964,3	4864,5	5050,0	478	9347,0
Małopolskie.....	579	13279,9	5053,1	6797,6	546	10730,6
Mazowieckie.....	3503	116453,8	20425,4	74047,4	2683	57550,7
Opolskie.....	200	3955,3	2257,6	1394,0	239	3806,6
Podkarpackie.....	151	4319,4	2675,2	1082,8	168	6253,2
Podlaskie.....	59	1564,7	608,1	733,3	61	1374,0
Pomorskie.....	538	11030,2	5374,9	4339,7	540	13028,5
Śląskie.....	1074	42898,8	29383,4	8122,7	990	50800,8
Świętokrzyskie.....	88	1692,0	1035,1	523,4	87	2295,3
Warmińsko-mazurskie.....	103	2734,2	1403,8	1177,2	118	3896,1

Wielkopolskie.....	1105	40987,7	15219,4	23604,7	1008	34516,1
Zachodniopomorskie.....	534	6446,5	3690,9	1745,0	561	10091,7

Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w 2009 roku. GUS, Warszawa 2010

W roku 2009 wartość eksportu przypadająca na 1 podmiot eksportujący wyniosła (w grupie przedsiębiorstw zagranicznych):

- ogółem dla Polski - 28 mln zł
- dla województwa łódzkiego - 19,55 mln zł.

W województwach sąsiednich wskaźniki te kształtowały się następująco:

- mazowieckie – 21,45 mln zł,
- wielkopolskie – 34,24 mln zł,
- śląskie – 51,31 mln zł,
- kujawsko – pomorskie 34,1 mln zł,
- świętokrzyskie – 26, 38 mln zł.

Tak więc we wszystkich sąsiednich województwach wartość eksportu przypada na 1 przedsiębiorstwo zagraniczne jest wyższa niż w województwie łódzkim (w śląskim - dwukrotnie). Pod względem wielkości eksportu przedsiębiorstwa zagraniczne województwa łódzkiego znajdują się na 9 miejscu w Polsce. Wartość importu przypadająca na 1 przedsiębiorstwo importujące wynosiła w 2009 roku:

- ogółem dla Polski – 29,51 mln zł,
- dla województwa łódzkiego 22,37 mln zł.

Wskaźniki dla województw sąsiedzkich:

- mazowieckie 33,24 mln zł,
- wielkopolskie 37,0 mln zł,
- śląskie 39, 94 mln zł,
- kujawsko – pomorskie 26,14 mln zł,
- świętokrzyskie 19,22 mln zł.

W 2009 roku przewaga eksportu nad importem wystąpiła w województwach: śląskim, kujawsko – pomorskim i świętokrzyskim. Wysoka przewaga importu w mazowieckim wynikała z importu przeznaczonego do odsprzedaży i z jednostki macierzystej. Podobnie było w wielkopolskim i łódzkim. Łódzkie zajmowało wśród innych województw 7 miejsce.

Zarówno w roku 2008 jak i 2009 relacje importowo – eksportowe są dla przedsiębiorstw zagranicznych działających w województwie łódzkim niekorzystne. Wyraźnie słabsze też

w porównaniu z sąsiednimi województwami są wskaźniki obrazujące wartość wyeksportowanych towarów i usług.

Na koniec, istotne znaczenie mają również wyniki finansowe osiągnięte przez przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego.

Podstawowe dane dotyczące wyników finansowych osiągniętych przez przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego w 2008 roku prezentuje tablica 10.

Tabela 10. Podstawowe wyniki finansowe podmiotów z kapitałem zagranicznym według województw w 2008 roku

Województwa	Wynik finansowy		Liczba jednostek wykazujących	
	brutto	netto	zysk brutto	zysk netto
	w mln zł			
OGÓLEM	30338,7	21416,7	9812	9638
Dolnośląskie.....	1049,9	645,9	917	903
Kujawsko-pomorskie.....	419,4	226,5	287	280
Lubelskie.....	151,4	96,9	145	143
Lubuskie.....	272,0	157,2	329	327
Łódzkie.....	1400,6	1057,2	415	408
Małopolskie.....	1986,5	1489,1	568	562
Mazowieckie.....	11605,7	7525,6	3363	3290
Opolskie.....	1037,9	846,5	237	230
Podkarpackie.....	364,7	259,7	151	151
Podlaskie.....	140,4	114,2	64	63
Pomorskie.....	962,6	735,1	628	616
Śląskie.....	4806,7	3728,3	955	946
Świętokrzyskie.....	1618,6	1303,6	93	90
Warmińsko-mazurskie.....	-52,9	-19,0	142	140
Wielkopolskie.....	4333,8	3177,3	942	925
Zachodniopomorskie.....	241,6	72,5	576	564

Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w 2008 roku. GUS, Warszawa 2009

W skali kraju wynik finansowy osiągnięty średnio przez przedsiębiorstwo zagraniczne wynosił w 2008 roku:

- zysk brutto – 3,69 mln zł,
- zysk netto – 2,22 mln zł.

Przedsiębiorstwa zagraniczne w regionie łódzkim osiągały:

- zysk brutto 3,37 mln zł,
- zysk netto 2,59 mln zł.

Oczywiście są to jedynie wyniki tych przedsiębiorstw, które wykazały wyniki finansowe, w łódzkim była to niespełna połowa przedsiębiorstw.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego w sąsiednich województwach w roku 2008 przedstawiały się następująco:

- mazowieckie – zysk brutto 3,45 mln zł – netto 2,29 mln zł,
- wielkopolskie – zysk brutto 4,6 mln zł – netto 3,43 mln zł,
- śląskie – zysk brutto 5,03 mln zł – netto 3,94 mln zł,
- kujawsko – pomorskie – zysk brutto 1,46 mln zł – netto 0,81 mln zł,
- świętokrzyskie – zysk brutto 17,4 mln zł – netto 14,48 mln zł.

Średni poziom zysku brutto i zysku netto jest bardzo zróżnicowany. Od wyjątkowo wysokiego (świętokrzyskie) do relatywnie niskiego (kujawsko – pomorskie). Województwo łódzkie znajduje się w dużej grupie województw, w której przedsiębiorstwa zagraniczne osiągają przeciętne zyski, jakkolwiek zarówno zysk brutto jak i netto w województwie łódzkim jest nieco wyższy od średniej krajowej.

Nieco inaczej przedstawiają się wyniki ekonomiczne tych przedsiębiorstw w 2009 roku:

Tabela 11. Podstawowe wyniki finansowe podmiotów z kapitałem zagranicznym według województw w 2009 roku

Województwa	Wynik finansowy		Liczba jednostek wykazujących	
	brutto	netto	zysk brutto	zysk netto
	w mln zł			
OGÓŁEM	53133,4	42959,1	10951	10810
Dolnośląskie.....	3561,2	2975,7	1056	1043
Kujawsko-pomorskie.....	651,8	488,5	303	302
Lubelskie.....	229,6	168,6	164	162
Lubuskie.....	798,6	667,7	387	380

Łódzkie.....	1484,1	1101,4	490	478
Małopolskie.....	2769,9	2328,3	636	626
Mazowieckie.....	24281,2	19063,9	3751	3704
Opolskie.....	874,0	708,5	241	240
Podkarpackie.....	774,1	660,8	184	183
Podlaskie.....	331,2	278,3	69	69
Pomorskie.....	2264,1	1895,6	637	623
Śląskie.....	5193,1	4732,0	1037	1024
Świętokrzyskie.....	1276,9	1028,9	100	96
Warmińsko-mazurskie.....	122,5	83,1	151	149
Wielkopolskie.....	7381,4	5834,6	1094	1084

Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w 2009 roku. GUS, Warszawa 2010

W 2009 roku przeciętne wyniki finansowe przedsiębiorstwa zagranicznego Polsce to:

— zysk brutto 4,85 mln zł, zysk netto 3,97 mln zł,

w województwie łódzkim:

— zysk brutto 3,03 zysk netto 2,3 mln zł,

w województwach sąsiednich:

— mazowieckie – zysk brutto 6,47 mln zł, zysk netto 5,14 mln zł,

— wielkopolskie zysk brutto – 6,75 mln zł zysk netto 5,38 mln zł,

— śląskie zysk brutto 5,0 mln zł, zysk netto 4,62 mln zł,

— kujawsko – pomorskie zysk brutto 2,15 mln zł, zysk netto 1,62 mln zł,

— świętokrzyskie zysk brutto 12,77 mln zł, zysk netto 10,71 mln zł.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw zagranicznych w regionie łódzkim na tle średniej krajowej w roku 2009 należy uznać za niskie, również w relacji do wyników osiąganych przez te przedsiębiorstwa w województwach sąsiednich (za wyjątkiem kujawsko – pomorskiego). Zastanawiająca jest bardzo wysoka rentowność (w obu latach) przedsiębiorstw województwa świętokrzyskiego.

Ocena całościowa, dokonana z wykorzystaniem podstawowych wskaźników (zatrudnienie, kapitał, inwestycje, eksport i import, wyniki finansowe) nie kształtuje się dla przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego korzystnie.

Właściwie wszystkie wskaźniki za wyjątkiem średniego poziomu zatrudnienia województwo łódzkie ma relatywnie słabe. W 2009 zwiększyły się nakłady inwestycyjne,

pogorszyły się wskaźniki obrazujące wyniki finansowe przedsiębiorstw (między inwestycjami a wynikami finansowymi w pewnym zakresie może wystąpić odwrotnie proporcjonalna zależność). Notuje się też niski udział kapitału krajowego w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego.

2 Opis metody opracowania

Ze względu na brak pełniejszej informacji o przepływach inwestycyjnych do i z regionu łódzkiego oraz wewnątrzregionalnych, w porozumieniu ze zleceniodawcą, skoncentrowano się na porównaniu efektów napływu inwestycji zagranicznych do województwa łódzkiego na tle Polski jako całości oraz innych województw – zgodnie z zaleceniami zawartymi w dokumencie „aktualizacja strategii rozwoju województwa łódzkiego na lata 2007 – 2010”, Łódź, luty 2011, dokonano porównania tych wyników z wynikami osiągniętymi przez województwa sąsiednie, których gospodarka ma powiązanie z województwem łódzkim, a więc:

- mazowieckie,
- wielkopolskie,
- śląskie,
- kujawsko – pomorskie,
- świętokrzyskie.

Ze względu na słabe oddziaływanie i brak tradycyjnych powiązań z województwem łódzkim nie brano pod uwagę woj. opolskiego, które zresztą graniczy z województwem łódzkim na bardzo niewielkim odcinku.

Podstawową metodą badawczą była więc analiza porównawcza. Wykorzystano wskaźniki, które tradycyjnie stosowane są do oceny przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego, a więc:

- liczba zatrudnionych, i w związku z tym również analiza proporcji występujących między mikroprzedsiębiorstwami, małymi, średnimi i dużymi przedsiębiorstwami,
- zaangażowanie kapitałowe, w tym kapitał podstawowy i w jego ramach relacje między kapitałem krajowym i zagranicznym,
- wydatki inwestycyjne, zwłaszcza wydatki na nowe środki trwałe,
- wartość eksportu i importu w tych przedsiębiorstwach,
- wyniki finansowe działalności przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego (zysk brutto i netto).

Dane ogólne dotyczące całości przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce, czy danym województwie, w analizie przeliczone były na 1 przedsiębiorstwo, celem uzyskania porównywalności. Wykorzystano najświeższe dostępne dane – tzn. z lat 2008-2009

Dane z roku 2010 byłyby dostępne dopiero w grudniu 2011 roku.

W rezultacie, można było otrzymać w miarę pełny obraz efektów napływu inwestycji zagranicznych do województwa łódzkiego, konfrontując te efekty ze średnimi wskaźnikami dla Polski i efektami uzyskanymi w województwach sąsiednich konkurujących z Łódzkiem w pozyskiwaniu kapitału zagranicznego.

3 Prognozowane zmiany analizowanych zjawisk i scenariusze rozwoju.

Województwo łódzkie nie jest terenem jednorodnym, jeśli chodzi o atrakcyjność inwestycyjną, również atrakcyjność inwestycyjną dla inwestora zagranicznego. Według badań Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, podregion łódzki obejmujący Łódź i najbliższe miasta satelitarne (w przybliżeniu można go utożsamiać z dawnym pojęciem Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej) pod względem atrakcyjności inwestycyjnej lokuje się na 3-4 miejscu w kraju, a więc bardzo wysoko.² Gorzej już oceniana jest atrakcyjność pozostałych podregionów województwa, co powoduje, że całe województwo w rankingu atrakcyjności inwestycyjnej tradycyjnie zajmuje miejsca od 6 do 8, a więc za:

- śląskim,
 - mazowieckim,
 - dolnośląskim,
 - wielkopolskim,
 - małopolskim
- i niekiedy pomorskim.

Biorąc pod uwagę inwestycje zagraniczne – ich skala również lokuje województwo łódzkie w grupie województw o przeciętnym zaangażowaniu inwestorów zagranicznych.

W większości przypadków wskaźniki osiągania przez przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego ustępują wskaźnikom osiąganym przez takie przedsiębiorstwa działające w sąsiednich województwach. Jest to sygnał niepokojący. W ostatnim okresie mieliśmy do czynienia z kilkoma spektakularnymi rezygnacjami inwestorów zagranicznych z prowadzenia działalności w Łodzi. Były to takie przypadki, jak:

² Dokładne rozwinięcie tych badań w książce J. Różańskiego „Przedsiębiorstwa zagraniczne w Polsce. Rozwój. Finansowanie. Ocena.”, PWE, Warszawa 2010, str. 256.

- centrum Philipsa (zastąpił go Infosys),
- rezygnacja firmy VF w 2010 roku,
- rezygnacja firmy Philips w 2011 roku (Philips Lighting w Pabianicach).

Głośne były też wahania firmy Dell, co do dalszego pozostania w Łodzi. Wzrastająca konkurencyjność krajów Dalekiego Wschodu (Chiny, Indie, Wietnam itp.) sprawia, że w warunkach kryzysu, tendencja do ucieczki kapitału zagranicznego mogą się pogłębić.

Z drugiej strony istnieją przesłanki do wzrostu atrakcyjności regionu łódzkiego dla inwestorów zagranicznych. Wynikają one z następujących działań:

- rozbudowy centrów logistycznych w województwie łódzkim,
- postępów w budowie sieci autostrad, których usytuowanie sprzyja Łodzi i województwu, jako dobremu miejscu o dogodnej lokalizacji do inwestowania,
- rozbudowy lotniska im. Reymonta,
- umiejscowienie Łodzi jako jednego z 18 ośrodków miejskich najważniejszych z punktu widzenia wzrostu i zatrudnienia oraz stymulowania rozwoju pozostałych obszarów (Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2010 – 2020) oraz wskazanie podregionu łódzkiego jako jednego z 11 podregionów o najwyższej atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności zaawansowanej technologicznie,
- relatywnie duży udział przedsiębiorstw zagranicznych o średniej wielkości,
- plany zwiększenia atrakcyjności Łodzi m.in. poprzez jej rewitalizację.

W rezultacie mogą wystąpić 3 scenariusze rozwoju:

- przedłużający się kryzys gospodarczy na świecie, połączony z niedostatecznym wzrostem atrakcyjności regionu łódzkiego dla inwestorów zagranicznych, będzie powodował dalszy odpływ najbardziej atrakcyjnych inwestorów i ewentualnie napływ inwestorów o małym potencjale rozwoju i to bardzo ograniczony,
- przedłużający się kryzys gospodarczy będzie niwelowany przez działania podwyższające atrakcyjność regionu łódzkiego (i Polski) jako miejsca inwestowania – co pozwoli utrzymać lub nawet nieznacznie zwiększyć napływ kapitału.
- wygasanie kryzysu gospodarczego da dobre efekty zwiększające zaangażowanie kapitałowe oraz zapewniające wysoką markę inwestorów zagranicznych lokalizujących swą działalność w województwie łódzkim.

4 Sposoby monitorowania

Monitorowanie badawczej sfery winno być prowadzone corocznie przy użyciu następujących wskaźników:

- ilość inwestorów zagranicznych,
- ilość napływających inwestycji i ilość rezygnacji z inwestowania w regionie,
- wielkość przedsiębiorstwa mierzona ilością zatrudnionych i wielkością zainwestowanego kapitału zagranicznego,
- wysokość nakładów inwestycyjnych w danym roku,
- zdolność eksportowa inwestora i jego potrzeby importowe,
- wyniki finansowe uzyskiwane przez inwestora, również z punktu widzenia wpływów z jego opodatkowania.

Wskazane byłoby przeprowadzanie corocznych ankietyzacji przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego. W ten sposób można by zbadać „klimat inwestycyjny” i inne niemierzalne czynniki mające wpływ na decyzje podejmowane przez inwestorów zagranicznych.

5 Rekomendacje – typy działań, priorytety wsparcia, metody kwantyfikacji celów rozwojowych

Należy podjąć działania zwiększające atrakcyjność województwa łódzkiego dla tych inwestorów zagranicznych, których pozyskanie będzie miało szczególne znaczenie dla realizacji strategii rozwoju województwa łódzkiego. Powinni oni stworzyć filie lub oddziały które w niedługiej perspektywie mogłyby stać się średnimi lub dużymi przedsiębiorstwami w sektorach:

- zaawansowanej technologii,
- teleinformatyki,
- energetyki odnawialnej,
- turystyki,
- e – usług,
- przemysłu spożywczego

oraz dotychczas rozwijających w regionie sektorów gospodarki.

We współpracy uczelniami wyższymi powinna być stworzona platforma elektroniczna, polegająca na tworzeniu warunków do współpracy łódzkich uczelni z inwestorami – również inwestorami zagranicznymi. Bardziej selektywnie niż dotąd powinny być stosowane ulgi inwestycyjne i wsparcie finansowe i pozafinansowe, nie tylko w ramach Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, ale dla inwestorów realizujących również poza strefą inwestycje o szczególnym znaczeniu dla regionu (działalność ŁSSE za kilka lat się skończy).

Kwantyfikacja celów rozwojowych w sferze inwestycji zagranicznych musi się opierać na wyznaczeniu realnego poziomu wzrostu podstawowych wskaźników charakteryzujących działalność przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego o których była mowa we wcześniejszych fazach opracowania.

Należałoby dążyć do tego, aby poziom wskaźników osiągniętych przez przedsiębiorstwa zagraniczne województwa łódzkiego osiągał średni poziom osiągnięty przez przedsiębiorstwa zagraniczne w sąsiednich województwach.